

D. I. GRAZKIN

TYÖTÄTEKEVIEN ELÄMÄN SYVÄLLINEN TUNTEMUS

Tapasin Vladimir Iljitš Leninin monia kertoja ja erittäin usein vuonna 1917 Talonpoikain edustajain Ylimääräisen kokouksen ja Talonpoikain edustajain II Yleisvenäläisen kokouksen aikana. Olin näiden edustajakokousten bolševikkien ryhmän puheenjohtajana ja sittemmin Toimeenpanevan talonpoikaiskomitean bolševikkiryhmän puheenjohtajana, jolloin jouduin usein kääntymään eri kysymysten johdosta toveri Leninin puoleen. V. I. Leninin puheesta talonpoikain I edustajakokouksessa on jo kirjoitettu enkä minä enää kajoa siihen. On myös kirjoitettu Vladimir Iljitšin puheesta vuonna 1906 Pietarissa, kreivitär Paninan talossa pidetyssä kokouksessa; silloin näin ja kuulin ensi kertaa opettajaamme; hänen puheensa teki minuun ja tovereihini lähtemättömän vaikutuksen.

Lokakuun vallankumouksen jälkeen ja sen jälkeen kun olimme vallanneet XII armeijan päämajan Valkassa, matkustin Pietariin Talonpoikain edustajain Ylimääräiseen kokoukseen, joka avattiin marraskuun 10 (23) päivänä 1917. Edustajakokoukseen osallistuneista puolueemme jäsenistä muistan toverit Nevskin, Haritonovin, Vratševin, V. Solovjovin, V. Gailen (sittemmin Toimeenpanevan talonpoikaiskomitean bolševikkiryhmän sihteeri), Inessa Armadin, Ivanovin (sittemmin Smolenskin läänin toimeenpanevan komitean puheenjohtaja) ja Sergei Gusevin.

Silloin olivat kaikki edustajakokoukset myrskyisiä, samoin tämäkin. Päiväjärjestyksen jokaisesta kohdasta, jokaisesta kysymyksestä syntyi kiivaita yhteenottoja. Meidän bolševikki-edustajain keskuudessa vallitsi erinomainen bolševistinen yhtenäisyys, määrätietoisuus ja tarmokkuus, ja me pystyimme sysäämään vasemmistoeserrät määrittelemään selvemmin kantaansa sekä lisäksi „painostimme” koko edustajakokousta. Me asetimme kaikille edustajille suoraan kysymyksen: kannattaako edustajakokous sitä, että talonpojat ottaisivat itse välittömästi käsiinsä

maanomistusjärjestyksen määrittämisen, vai kannattavatko he rikkaiden leiriin loikanneiden oikeistoeserrien kanssa yhdessä sitä, että maanomistusjärjestyksen määrittäisivät gutškovit, lvovit, miljukovit ja muut heidän kaltaisensa vastavallankumoukselliset ainekset? Tällainen kysymyksen asettaminen meidän taholtamme ja varsinkin se, että me pidimme oikeistoeserriä vastavallankumouksen leirissä olevina, pani nämä raivostumaan.

On selvää, että kaikki ohjeet pienimpiäkin yksityiskohtia myöten sain Vladimir Iljitsiltä. Hänen ennakkotutkimisensa oli ihmeteltävä. Hän arvasi usein eserrien taktiikan niin tarkoin kuin olisi lukenut heidän ajatuksensa.

Edustajakokouksen kolmannen päivän aamuna lähdin toveri Leninin luo kertomaan kokouksen työstä. Keskustelussa tulin maininneeksi, että radiosähke kokouksen koollekutsumisesta oli kaikesti saapunut paikkakunnille myöhästyneenä, sillä kokousedustajia saapui jatkuvasti, nyt jopa enemmän kuin kahden ensimmäisen päivän aikana. Toveri Lenin käännähti kiireesti minuun päin ja kysyi: „Sanotteko että enemmän?”. Vastasin myöntävästi. Silloin hän sanoi huoneeseen tulleelle J. M. Sverdloville: „Avksentjev ja Tšernov tahtovat näköjään tarrautua kiinni talonpoikain edustajakokoukseen”. Ja sitten hän lisäsi, että oikeistoeserrit olivat kaikesti itse lähettäneet kutsun edustajakokoukseen, että „myöhästyneet” myöhästyivät tahallisesti, että oikeistoeserrit pyrkivät valtaamaan käsiinsä toimeenpanevan talonpoikaismitean, ja ellei se heille onnistu, niin muodostamaan „myöhästyneistä” oman edustajakokouksensa. Sverdlov huomautti: „Ei satulasta pudonnut hännälläkään pysy”. Lenin nousi äkkiä tuolilta ja sanoi: „On työnnettävä heidät nopeasti pois myös hännältä, etteivät häiritsisi”.

Palattuani kokoukseen sain selville, että tosiaankin monet myöhästyneistä olivat saapuneet I edustajakokouksen valitseman Talonpoikain edustajain toimeenpanevan komitean (eserräläisen) kutsumina, so. Avksentjevin kutsumina.

Edustajakokouksen ilmapiiri sähköistyi. Oli havaittavissa eräänlaista horjuntaa myös vasemmistoeserrien keskuudessa. Silloin edustajakokouksessa piti puheen V. I. Lenin. Muistan hänen puhuneen seuraavaa:

Työläisten ja talonpoikain vallankumous on Pietarissa voitannut lopullisesti. Rintamalta ja maaseudulta saapuu joka hetki tietoja siitä, että sotilaiden ja talonpoikien valtaenemmistö kannattaa uutta hallitusta. Asetukset rauhasta ja maan luovuttamisesta viivyttelämättä talonpojille ovat saaneet kaikkialla täydellisen hyväksymisen. Tilanherrat, kapitalistit, kaikki rikkaat ja rikkaiden kannattajat osoittavat vimmatuuta vastarintaa vallankumoukselle. Työlätekevät ymmärtävät, että rikkaat ovat kansan valtaa vastaan. Kansanviholliset tahtovat petkuttaa työlätekeviä

väittäen, että bolševistinen hallitus ei muka ole Neuvostohallitus. Kaikki tietävät, että Neuvostojen II edustajakokous on vahvistanut hallituksen kokoonpanon. Sodan kauhuista, tilanherrojen ja kapitalistien harjoittamasta sorrosta voi pelastaa vain talonpoikien ja tehdastyöläisten luja liitto. Maan kohtalo on nyt teidän käsissä, teidän on toteutettava elämässä asetus maasta ja luotava paikkakunnilla työläisten ja talonpoikien valta. Edelleen Lenin puhui oikeistoieserrien loikkaamisesta rikkaiden leiriin, heidän harjoittamastaan kansan ja talonpoikaiston pettämisestä, puhui paikkojen myöntämisestä hallituksessa Neuvostojen edustajakokouksen vähemmistön edustajille sillä ehdolla, että he tunnustavat Neuvostojen ohjelman, ja ilmaisi valituksen sen johdosta, että vasemmistoieserrit Neuvostojen II edustajakokouksessa olivat kieltäytyneet tulemasta mukaan hallitukseen.

Toveri Leninin puhe edustajakokouksessa antoi musertavan iskun oikeistoieserrielle ja määritteli lopullisesti vasemmistolaisten sosialistivallankumouksellisten (vasemmistoieserrien) kannan.

Edustajakokous hyväksyi päätöslauselman suurin piirtein toveri Leninin puheen hengessä. Kokousedustajat lähtivät lippuja kantaan ja soittokunnat mukana Smolnaan tervehtimään Kansankomissaarien Neuvostoa.

Uudet edustajat, joita kaiken aikaa saapui Pietariin, ilmaisivat tyytymättömyyttä sen johdosta, että he eivät olleet saaneet osallistua edustajakokouksen työhön, ja ryhmä oikeistoieseriä vaati uuden edustajakokouksen avaamista toivoen nähtävästi voitavansa vallata toimeenpanevan komitean. Kireän taistelun jälkeen talonpoikain edustajain ylimääräinen edustajakokous muuttui Talonpoikain edustajain II Yleisvenäläiseksi edustajakokoukseksi (avattiin marraskuun 26 (joulukuun 9) päivänä 1917).

Oikeistoieserrit alkoivat levittää edustajain keskuudessa kaikille talonpojille, sotilaille ja työläisille osoitettua iljettävää neuvostovastaista vetoomusta, joka oli julkaistu talonpoikain edustajain Toimeenpanevan komitean nimissä. Mutta heidän ei kuitenkaan onnistunut vallata käsiinsä edustajakokouksen johtoa.

Talonpoikain edustajain II Yleisvenäläisen edustajakokouksen aikana sain Vladimir Iljitšiltä taas jatkuvasti ohjeita, jotka koskivat edustajakokouksen työtä. Vasemmistoieserrit niinikään kävivät usein Leninin luona ja neuvottelivat hänen kanssaan edustajakokouksen työtä koskevista kysymyksistä.

Keskustelussa kanssani toveri Lenin kehotti harjoittamaan voimaperäistä agitaatiota oikeistoieserreläisten kokousedustajain keskuudessa. Hän puhui suunnilleen seuraavaa:

— Älkää pelätkö. Ne edustajat nimittävät itseään sosialistivallankumouksellisiksi, mutta eivät he kaikki ole sellaisia tahraisia ja läpiliiputtuja poliitikkoja kuin Avksentjev ja Tšernov. He

ovat enimmäkseen petettyjä sotilaita ja talonpoikia, jotka eivät ole päässeet selville johtajiensa politiikasta. He ovat lähteneet kulkemaan sosialistivallankumouksellisten „firman” perässä sen syvälle juurtuneen mielipiteen vallassa, että vain sosialistivallankumoukselliset muka puolustavat talonpoikia. Heille on kärsivällisesti ja sitkeästi selitettävä meidän politiikkamme ja Avksentjevin, Maslovin ja Tšernovin politiikan välinen ero.

Vladimir Iljitš otti pöydältä oikeistooserrrien vetoomuksen ja alkoi selittää, miten voidaan käyttää tätä vetoomusta oikeistooserrriä vastaan.

— Näettekö mitä he tässä sanovat: „Ei saa lykätä päivälläkään Perustavan kokouksen koollekutsumista”. Pitää esittää kysymys: miksi he eivät ole aikaisemmin niin huutaneet? Sen jälkeen huomautatte: Kerenski lupasi kutsua koolle Perustavan kokouksen heinäkuun 8 päivänä, mutta ei kutsunut, petkutti, sitten lupasi kutsua koolle syyskuun 17 päiväksi ja taas petti. Tšernovit ja avksentjevit olivat vaiti. Olivat vaiti siksi, että sanoissa kannattavat kansanvaltaa, mutta käytännössä porvariston valtaa. Ja katsokaa mitä vetoomuksessa sanotaan edelleen: Väliaikainen hallitus ilmoitti saaneensa lopullisesti valmiiksi lain maan luovuttamisesta maakomiteoiden määrättäväksi. Niiden samojen komiteoiden, joita Kerenskin hallitus vangitsi, kun ne ottivat tilanherrain maan haltuunsa! Miksi Tšernov, Maslov ja Avksentjev olivat silloin vaiti? Siksi että he puolustivat tilanherroja talonpoikia vastaan eikä talonpoikia tilanherroja vastaan. Ja kun he ovat nyt alkaneet puhua maasta, niin tapahtuu se vain siksi, että talonpojat ovat jo kyllästyneet: heitä on kahdeksan kuukautta ruokittu lupauksilla, heidän kärsivällisyytensä on lopussa, he ovat alkaneet itse ottaa maata, mutta Kerenskin hallitus on heitä ampunut kapinoitsijoina. Siinä se on totuus! Tässä vetoomuksessa puhutaan myös rauhasta. Selittäkää edustajille, että Tšernov ja Avksentjev eivät ole koskaan ajatelleet pikaista rauhaa. Kaikki muistavat heidän huutonsa: „Sota voittoa loppuun asti”. Ja kun he ovat nyt alkaneet puhua rauhasta, on se petosta. He eivät tahdo rauhaa, vaan tahtovat voittaa aikaa vastavallankumouksellisten voimien kokoamista varten. He ovat valmiita kutsumaan saksalaiset, englantilaiset, ranskalaiset, kunhan vain saisivat suojatuksi tilanherrojen ja kapitalistien vallan. Selittäkää perinpohjin edustajille, että bolševikkien hallitus on antanut talonpojille maan todellisuudessa eikä sanoissa, että se on antanut asetuksen rauhasta. Me olemme julistaneet: „Kaikki valta Neuvostoille!” Nyt riippuu talonpojista itsestään pystyvätkö he suojaamaan oikeutensa tilanherroja ja heidän apureitaan — tšernoveja, avksentjeveja ja masloveja vastaan.

Tiedotin kaikista toveri Leninin antamista ohjeista bolševikkien ryhmän kokouksissa. Mutta erikoistapauksissa, jolloin ryhmän saaminen koolle oli mahdotonta, selitin Leninin antamia ohjeita aktiivisimmille tovereille.

Me suoritimme agitaatiotyötä kokouksissa ja väliajoilla, mutta eivät oikeistoieserrätkään olleet toimettomana. He suorittivat voimaperäistä agitaatiota henkiheimolaistensa keskuudessa harjoittaen mitä hurjinta demagogiaa, väärentäen asioita piittaamatta totuudesta. Sellaisen hillittömän agitaation seurauksena erät maalta saapuneet yksinkertaiset henkilöt esittivät tuota typerää valhetta edustajakokouksen puhujakorokkeelta. Joulukuun 2 (15) päivänä, ennen sitä kun Lenin nousi puhumaan, eräs sellainen eserräpahanen piti puhetta. Hän toisti kaikki lahjottavissa olleen porvarillisen lehdistön iljettävät väitteet: sinetöidystä vaunusta, saksalaisista rahoista, vakoilijoista yms. V. I. Lenin seisoi puhemiehistössä puhujakorokkeen lähettyvillä ja nauroi. Eserrä kääntyi luullen nähtävästi musertaneensa Leninin typeryyksillään. Ja kun hän ihmeekseen näki, että V. I. Lenin nauroi, niin hän huudahti: „Katsokaa! Katsokaa! Tuo mies vielä nauraa!” Silloin koko sali remahti nauruun. Eserrä hämmentyi ja päästäkseen epämukavasta tilanteesta huusi: „Mitä te nauratte? Lenin ajaa teidät hajalle pistimillä”, ja mutisten muutamia epäselviä sanoja hän poistui puhujakorokkeelta.

Toveri Lenin ilmoitti puhuvansa bolševikkien ryhmän puolesta ja pitävänsä tärkeänä, että talonpoikain edustajakokous tuntisi bolševikkien puolueen mielipiteen, ja aloitti puheensa eserrän viimeisestä huudahduksesta. V. I. Lenin sanoi: „Kun tulin tänne, kuulin osan viimeisen puhujan puheesta, jossa hän kääntyen puoleeni sanoi teille, että minä tahdon ajaa teidät hajalle pistimillä”¹.

Leninin puhe päättyi suurin piirtein seuraavaan.

Kansa kulki sosialistivallankumouksellisten mukana niin kauan kunnes tuli huomaamaan, että nämä eivät täytä kansan toivomusta. Sitten kansa tuli vakuuttuneeksi siitä, että vain bolševikit toteuttavat kansan ajatukset ja pyrkimykset, ja lähti kulkemaan bolševikkien mukana.

Kansa on itse kohtalonsa määrääjä ja järjestäjä. Neuvostovalta on kaikkein demokraattisin valta, se on korkeampi kuin mikään Perustava kokous.

Bolševikit luovat varmana katseensa tulevaisuuteen, he tietävät varmasti, että kansa kannattaa bolševikkeja, Neuvostoja.

Me emme tule sallimaan kansanvallan tuhoa, ja kaikki sosialistisen vallankumouksen vihollisten pinnistykset ovat turhia.

¹ V. I. Lenin, Teokset, 26. osa, s. 320.—Toim.

Toveri Leninin puhe teki valtavan vaikutuksen edustajakokouksen osanottajiin. Se oli selvä ja vakuuttava. Tämä puhe oli malliesimerkki siitä, miten voidaan mitä monimutkaisimmat kysymykset esittää yksinkertaisin sanoin, jotka ymmärtää vähätietoinen, sivistymätön ihminenkin. Yhtä selvällä ja yksinkertaisella kielellä oli myös kirjoitettu vetoamus talonpojille oikeisto-eserrien edustajakokouksesta poistumisen johdosta. Valitettavasti toveri Leninin puhetta ei kirjoitettu yksityiskohtaisesti muistiin.

Oikeisto-eserrit lähtivät pois edustajakokouksesta, saivat mukaansa osan horjuvalla kannalla olleita edustajia, avasivat oman edustajakokouksensa, mutta horjuvalla kannalla olleet palasivatkin sitten takaisin. Kokoukseen jääneillä oikeisto-eserriillä — heitä oli mitättömän vähän, noin neljäkymmentä — ei enää ollut suurtakaan poliittista merkitystä.

En kajoa tässä talonpoikain edustajain Toimeenpanevan komitean työhön enkä myöskään talonpoikain edustajain III edustajakokoukseen, jossa hyväksyttiin laki maan sosialisoinnista, vaikka tapasin silloinkin usein Vladimir Iljitšä. En kerro myöskään myöhemmistä kohtaamisistani. Kerron vain yhdestä tapaamisesta, joka luonnehtii toveri Leninin työtä ja hänen menetelmiään tärkeiden probleemien ratkaisemisessa.

Joulukuun lopulla 1920 työskennellessäni vesiliikenteen Päähallinnossa (Glavod) komissaarin apulaisena sain kuukauden loman ja matkustin kotiseudulleni maalle — Vologdan läänin Kirillovin kihlakuntaan. Maaseudulla oli silloin tilanne tavattoman vaikea. Imperialistinen sota ja sittemmin kansalaissota olivat aiheuttaneet maataloudelle suurta vahinkoa, mikä ei voinut olla vaikuttamatta talonpoikien mielialoihin. Elintarvikkeiden koko ylijäämän luovutusvelvollisuus ei edistänyt maatalouden nousua. Talonpojat kylvivät vain sen vähimmäismäärän, mikä tarvittiin perheen elatukseen. Karjan pääluku oli myös jyrkästi supistunut. Talonpoikaistaloudet eivät tuottaneet tavaratuotteita ja alkoivat muuttua miltei luontaistalouksiksi. Se vaikutti tavattoman lamaannuttavasti ei ainoastaan maatalouteen, vaan myös teollisuuteen. Palattuani maalta helmikuun alussa 1921 kirjoitin Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean puheenjohtajalle Kalininille kirjeen tilanteesta maaseudulla. Esitin talonpoikien mielialat ja heidän toivomuksensa. Ehdotin säädettäväksi sellaisen järjestyksen tuotteiden perimisessä talonpojilta, jolloin talonpoika tietäisi ennakolta, miten paljon hänen on luovutettava tuotteita valtiolle ja kuinka paljon hän saa jättää omaan käyttöönsä.

Silloinen Keskuskomitean sihteeri Krestinski, jolle vein kirjeen kopion, sanoi kirjeen luettuaan:

— Tämä on lähetettävä viivyttelämättä toveri Leninille.— Ja hän määräsi, että kirje oli huolellisesti kirjoitettava koneella (kirje pitäisi olla jossain arkistossa ¹).

Noin kahden tai kolmen päivän kuluttua minulle soitettiin puhelimesta ja sanottiin, että menisin heti toveri Leninin luo. Hän otti minut vastaan työhuoneessaan ja alkoi yksityiskohtaisesti kysellä, minkä tyyppin talonpoikaistalouksia oli meidän seudullamme, millaisessa asemassa ne olivat ennen vuoden 1914 sotaa, millainen tilanne oli muodostunut vuoden 1916 syksyyn mennessä ja erittäin seikkaperäisesti sitä, millainen tilanne oli sillä hetkellä. Miten suuret ovat talonpoikien maaosuudet? Miten paljon talouden osalle tulee kyntömaata, niittyä, laidunta, metsää, joutomaata? Millainen maaperä on vallitsevana? Mitä maatalouskasveja viljellään? Millainen on satoisuus?

Ja kun hän sai tietää, että tavallisesti sato on „itse viides” ja „itse kuudes” ja että satoa „itse seitsemäs” pidetään jo hyvänä, niin hän huudahti:

— Millaista barbaaritaloutta! Miten paljon se vaatikaan työtä, mutta tulos on mitättömän pieni.— Ja heti kysyi:— Antaako sellainen talous talonpojalle toimeentulon?

Vastasin, että meidän seudullamme maanviljely ei ollut talonpojan ainoana toimeentulon lähteenä. Meillä oli verraten hyvin kehittynyt karjanhoito. Monilla talonpojilla oli kaksi lehmää ja toisilla kolmekin.

V. I. Lenin alkoi kysellä: miten suuri on lypsy, mihin myydään maitoa?

Sanoin:

— Tukkuostaja kontrahoi koko kylän kanssa tehdyn sopimuksen mukaan maidon, rakensi voimeijerin, mihin talonpojat luovuttivatkin maidon. Voin hän lähetti Rybinskiin tai Pietariin ja kuoritun maidon palautti talonpojille.

V. I. Lenin huomautti:

— Se on epätaloudellista. Kuoritusta maidosta voidaan valmistaa juustoa. Silloin maito tulisi käytetyksi järkipäisemmin.— Ja samassa hän kysyi:— Paljonko ostaja maksoi maidosta?

— Maalla asuessani olin työssä sellaisessa meijerissä. Silloin oli hinta 40 kopeekkaa puudalta ja sodan edellä taisi olla 50—55 kopeekkaa.

Toveri Lenin sanoi suuttuneena:

— Sehän on suoranaista ryöväystä! Kuinka paljon tukkuostaja sai voittoa maidosta?

¹ D. I. Grazkinin kirje, jonka kuoreissa on V. I. Leninin tekemä merkintä: „Grazkin, Glavod, selostus maaseudusta”, on säilytettävänä NKP:n KK:n marxismin-leninismin instituutin Keskusarkistossa.— *Toim.*

Vastasin, että ostaja hyötyi muullakin kuin maidolla. Hänellä oli puoti, josta talonpoikien oli ostettava luovutettua maitoa vastaan tavaroita. Samanlainen järjestys oli myös metsätöissä.

Toveri Lenin sanoi surunvoittoisesti:

— Miten paljon olikaan kaikenlaisia nylkijöitä, jotka ryöstiivät talonpoikaa! Paljonko talonpoika, joka omisti kaksi lehmää, voi saada maidosta tuloja vuodessa?

— Enintään 80—100 ruplaa. Ja metsätöissä 50—60 ruplaa.

Vladimir Iljitš otti lyijykynän ja alkoi tehdä laskelmia muistoonsa. Samalla hän ikäänkuin täsmennykseksi tiedusteli:

— Eikö perunan ohella viljelty muita vihanneksia? Ja viljakasveista ruista ja vähemmän kauraa?— Ja laskettuaan kysyi: — Miten talonpojat tulivat toimeen? Tulot olivat uskomattoman pienet.

— Minä sanoin:

— Vladimir Iljitš! Meidän seudustamme oli olemassa sananlasku: „Uloma¹ on hupsu, sieniä ilman suurimoita”.

Vladimir Iljitš hymyili ja sanoi:

— Kun safo on „itse viides”, ei siitä suurimoita paljonkaan tehdä! Leipää ei tainnut riittää puoleksi vuodeksikaan.

Sitten hän jatkoi:

— Ne agraari„teoreetikot” eivät tienneet mitään talonpoikaistalouksista, mutta poroporvarillista pöyhkeyttä heissä oli sensijaan liikaakin.

Oltuaan tovin vaiti, nähtävästi miettien jotain, Lenin huomautti:

— Meidän on kaikei harkittava maataloustuotteiden kontrahointia.— Ja lyhyen tauon jälkeen lisäsi: — Mutta sitä varten tarvitaan riittävä määrä teollisuustavaroita ja vakiintuneet hinnat.

Sitten hän kysyi:

— Aiheutuuko viljelysmaan supistuminen nykyään nautakarjan ja hevosten pääluvun supistumisesta?

— Ei, Vladimir Iljitš, ei ainoastaan siitä. Meidän kylän ja naapurikylien talonpojat sanoivat minulle suoraan, ettei ole mitään järkeä kohottaa taloutta, kun kaikki otetaan pois.

Toveri Lenin sanoi:

— Kirjeessänne te ehdotatte säädettäväksi ennakolta normin, miten paljon talonpojan on luovutettava taloutensa tuotteita. Entä minne talonpojat panevat ylijäämän? Alkavatko myydä? Tarvitaanko kaupankäyntiä?

Ajattelin itsekseni: kirjoitin tuotteiden luovutusnormeista, mutta minulle ei tullut lainkaan mieleen, mitä siitä seuraisi.

¹ Uloma — paikkakunta Kirillovin kihlakunnassa.— D. G.

Toveri Lenin alleviivasi jotain muistioonsa ja ikäänkuin itseksensä sanoi:

— Nykyään on tärkeintä maataloustuotteiden lisääminen. Talonpoikaistalouden entinen koko ja vanhat muodot eivät vastaisuudessa pysty tyydyttämään maamme tarpeita.

En silloin käsittänyt Leninin sanojen merkitystä. Käsitin ne vasta sitten, kun puolue asetti kysymyksen maan teollisoinnista ja maatalouden kollektivisoinnista.

Tässä keskustelussa toveri Leninin kanssa minua hämmästytti hänen kiinnostuksensa kaikinpuolisesti siihen, mitä tapahtui tasavallassa ja mikä askarrutti työtätekevien mieliä. Tämä keskustelu tapahtui silloin kun Leninin nerokas äly jo harkitsi suunnitelmaa uuteen talouspolitiikkaan siirtymiseksi. Ennen tärkeän päätöksen tekoa V. I. Lenin tutki huolellisesti kysymyksen ei ainoastaan virallisen aineiston perustalla, vaan myös keskusteluissa ihmisten kanssa. Juuri siksi Vladimir Iljitš tunsu maamme tilanteen ja työtätekevien elämän syvällisemmin kuin kukaan puolueessamme.

